

Astana-i Nyilatkozat

Alapellátási világkonferencia – Astana, Kazahsztán 2018. október 25-26.

Declaration of Astana

Global Conference on Primary Health Care - Astana, Kazakhstan 25-26 October 2018

Szerző: Bíróné Asbóth Katalin ✉
Heim Pál Országos Gyermekgyógyintézet

Beküldve: 2018. 02. 18.
doi: 10.24365/ef.v59i6.422

Kulcsszavak: egészségügyi alapellátás; fenntartható fejlődés; nemzeti egészségpolitikák

Keywords: primary health care; sustainable development; national health policies

Az Astana-ban zajlott tanácskozás megerősítette az Alma-Ata-i deklarációban¹ lefektetett célokat, valamint a Fenntartható Fejlődési Agendában² 2030-ig megfogalmazott feladatokat.

Alcíme is ezeket a törekvéseket foglalja össze: „Alma-Ata-tól az általános egészségügyi ellátási lefedettség és a fenntartható fejlesztési célok felé”. A konferencián részt vevő államok és kormányzatok vezetői, miniszterek és más képviselők kijelentették, hogy:

- A kormányok és a társadalmak elsőbbséget biztosítanak, és kiemelt célnak tekintik a lakosság egészségének és jól-létének megvédését, támogatását mind egyéni, mind közösségi szinten – erős egészségügyi ellátórendszeren keresztül.
- Az alapellátás és más egészségügyi szolgáltatások magas színvonalúak, biztonságosak, elérhetőek és megfizethetőek legyenek a lakosság számára – valamint azokat jól képzett, megfelelően gyakorlott, motivált és odaadóan dolgozó szakemberek nyújtják.
- Egészségmegőrző környezet megteremtése, fenntartása szükséges lakossági elkötelezettség és támogatás segítségével.

A partnereknek és kockázatviselőknak hatékony támogatást kell nyújtaniuk a nemzeti egészségpolitikához, stratégiákhoz, tervekhez.

- I. Az Alma-Ata-i deklaráció 40. évfordulóján hangsúlyozták, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek hozzá kell jutni az egészségügyi szolgáltatásokhoz. Ennek megvalósítása érdekében békére, biztonságra és megfelelő társadalmi-gazdasági fejlődésre van szükség.
- II. Az alapellátás megerősítése járul hozzá leginkább a leghatékonyabb módon a testi – lelki egészség és jólét megtartásához – a lakosság teljes lefedettségének biztosításával.
- III. Számos népességcsoportnak vannak kielégítetlen egészségi szükségletei, sokak számára igen nagy kihívás az egészség megőrzése – így a szegénységben élők, kiszolgáltatott helyzetben levők számára különösen. Fokozott figyelmet kell fordítani továbbra is a nem fertőző betegségek növekedő arányára – melyek kialakulásában szerepe van a dohányzásnak, alkoholfogyasztásnak, egészségtelen életmódnak, elégtelen testmozgásnak és nem megfelelő táplálkozásnak. Ezek kedvezőtlen hatását tovább fokozzák a járványok, erőszak, háborúk, klímaváltozás, természeti katasztrófák, extrém időjárási jelenségek.

Az ülés résztvevői hangsúlyozták, hogy:

- IV. Minden politikában csökkenteni kell a kockázatokat – tekintetbe véve az egészség társadalmi, gazdasági és környezeti meghatározóit.

- V. Fenntartható alapellátási szolgáltatás kiépítése elengedhetetlen a prevenció, az egészségfejlesztés, a közegészségügy javítása, az első kontaktus felvétele érdekében egyaránt. Az alapellátás magában foglalja a védőoltásokat, szűréseket, anya-csecsemő gyermek- és ifjúságellátást, szexuális és reprodukzív egészséget, mentális egészséget. Az alapellátás folyamatos és integrált szolgáltatásokat jelent, elérhető és megfizethető kell, hogy legyen.
- VI. Meg kell erősíteni az egyéneket és a közösségeket azáltal, hogy bevonják őket az egészségüket érintő döntésekbe, növelik az egészségértésüket, a szolidaritást, az emberi jogok érvényesülését, az átláthatóságot és az egészséget támogató környezet kialakítását.
- VII. A társadalom minden szereplőjének támogatnia kell a nemzeti egészségpolitikákat, stratégiákat és terveket.
- A sikeres alapellátás húzóerejét a következő tényezők képesek biztosítani:
- Tudás- és kapacitásfejlesztés révén megfelelő ellátást nyújtanak a megfelelő időben és a megfelelő szinten. A szakellátás elérhetőségének biztosítása megvalósul a ritkán lakott és hátrányos helyzetű térségekben. Technológiai fejlesztés valósul meg a monitoring-, surveillancerendszerben. A lakosság képviselőit bevonják a szükségletek feltárásába és az ellátások tervezésébe. Finanszírozást biztosítanak az alapellátás fejlesztésére és az ellátás folyamatosságának fenntartására.

AJÁNLÁS A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Az egészségügyi szolgáltatások alappillére a múltban, a jelenben és a jövőben is az alapellátás kell, hogy legyen. Innen indul a prevenció szemlélet és gyakorlat, ez a színtere a szűrővizsgálatokon való részvételre motiválásnak, a szűrővizsgálatok végzésének, a védőoltások beadásának, illetve a feltárt betegségek időben megkezdett kezelése is legtöbbször a házi orvos, házi gyermekorvos kezdeményezésével, koordinálásával zajlik. Az utóbbi években több fejlesztési projekt^{3,4} tűzte ki célul Magyarországon is az egészségügyi alapellátás egyes tevékenységeinek hatékonyabbá tételét, jobb együttműködések kialakítását a lakossággal és más szakemberekkel egyaránt. Ezen programok megvalósítása - összhangban az Astana-i Nyilatkozattal - lehet pozitív változások elindítója mind a lakosság egészségi állapotában, mind a szolgáltatások terén.

HIVATKOZÁSOK

¹https://www.who.int/publications/almata_declaration_en.pdf Elérve: 2019.02.05.

²<http://ensz.kormany.hu/a-2030-fenntarthato-fejlodesi-keretrendszer-agenda-2030/> Elérve: 2019.02.05.

³<https://www.oki.hu/projektek/egeszsegugyi-ellatorendszer-szakmai-modszertani-fejlesztese> Elérve: 2019.02.05.

⁴<https://www.aEEK.hu/-/sh-8-1-svajci-magyar-egyuttmukod-1?inheritRedirect=true> Elérve: 2019.02.05.